

KERNKRACHT is het gratis informatiemagazine voor leden van de vereniging kleine kernen noord-brabant

**vereniging kleine kernen
noord-brabant**

Jaargang 8 - nummer 4 - december 2011

**KERN
KRACHT**

Dankzij ICT langer zelfstandig wonen

Lenny Dekkers, projectleider (links) en wethouder Marjon de Hoon-Veelenturf

Zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen. Dat is de wens van veel ouderen en chronisch zieken. De vergrijzing en de impact daarvan op de gezondheidszorg vragen om slimme maatregelen. Zoals 'Slimme Zorg', zorg leveren via ICT (informatie- en communicatietechnologie). Vooral in kleine kernen zoals het Zundertse Achtmaal biedt dit waardevolle mogelijkheden om langer thuis te wonen.

Omdat er in de gemeente Zundert en in het bijzonder in de kern Achtmaal een project rond Slimme Zorg loopt, had de redactie een gesprek met de initiatiefneemster, wethouder Marjon de Hoon-Veelenturf. De gemeente Zundert heeft AreaConsult opdracht gegeven om het project uit te voeren en Lenny Dekkers is projectleider bij dit bureau.

De Huiskamer

Gelijktijdig met onze afspraak was het Huiskamerproject in Achtmaal 'in bedrijf'.

Lenny Dekkers: "Deze ontmoetingsplek voor ouderen 'De Huiskamer' is op vrijdag 15 oktober 2010 van start gegaan en is een groot succes. Het project is bedoeld om ouderen, die veel alleen thuis zitten, een plezierig samenzijn te bieden in gemeenschapshuis De Nachtegaal om zo vereenzaming tegen te gaan. Elke vrijdag van 11.00 uur tot 16.00 uur ontmoeten zij elkaar hier voor een gezamenlijk maaltijd en voor het ondernemen van allerlei activiteiten. Het project wordt door vrijwilligers ondersteund."

>>>

In deze KERNKRACHT onder andere:

Agenda Brabants
Vitaal Platteland

Pagina 3

"Zorgen doe je zelf"

Pagina 4

"Willen jullie een winkel? Dan krijgen jullie een winkel"

Pagina 6

Even voorstellen

Pagina 9

>>>

Wethouder De Hoon-Veelenturf: "Dit project, het realiseren van zorg dicht bij huis, is onderdeel van een van de actiepunten uit het iDOP van Achtmaal. Het is belangrijk dat ouderen en hulpbehoevenden langer en met plezier in Achtmaal kunnen blijven wonen, mede ook omdat Achtmaal op zes kilometer van de grotere kern Zundert ligt. Naast dienstverlening aan huis of makkelijk toegankelijke dienstverlening, zijn ook andere voorzieningen zoals een klusdienst of boodschappendienst belangrijke voorwaarden om langer thuis te kunnen blijven wonen."

Technologische oplossingen

Door de vergrijzing groeit de vraag naar zorg. Gelukkig komen er steeds meer slimme technologische oplossingen om aan die toenemende vraag tegemoet te kunnen komen. Zo kunnen ouderen bijvoorbeeld thuis via een beeldverbinding overleggen met de thuiszorg of huisarts, kunnen ze boodschappen bestellen bij de plaatselijke supermarkt, of hun kleinkinderen zien en spreken. Maar kunnen ze straks ook thuis, met behulp van thuishesten, de meetwaarden van allerlei stoffen in bloed of urine meteen doorsturen naar hun (huis)arts.

Slimme Zorg

In Noord-Brabant lopen al verschillende projecten die het mogelijk moeten maken dat steeds meer mensen met behulp van ICT op een comfortabele en veilige manier langer zelfstandig

kunnen blijven wonen. De provincie ondersteunt zestien projecten onder de verzamelnaam 'Slimme Zorg'. Het zijn regionale oplossingen die lokaal op maat te maken zijn en die de leefbaarheid verbeteren. Wethouder De Hoon-Veelenturf geeft daarbij meteen aan dat het voor de gemeente Zundert erg belangrijk is dat het daarbij om een open platform gaat, zodat alle (zorg)aanbieders én ondernemers hun diensten kunnen aanbieden.

Lokaal ingevuld en gedragen

Projectleider Lenny Dekkers: "Als je Slimme Zorg breed wil inzetten, moet er niet alleen bewustzijn en draagvlak gecreëerd worden, maar moet iedereen die er gebruik van gaat maken ook de vaardigheden aanleren om de technologie te kunnen gebruiken. We proberen de doelgroep te versterken in hun eigen kracht. Daarnaast vind ik het heel belangrijk dat er nieuwe samenwerkingsvormen worden ontwikkeld. Daarbij denk ik vooral aan samenwerking met partijen en ondernemers in de eigen plaats of regio, die bereid zijn erin te investeren. Dus zoveel mogelijk zoeken naar lokale of regionale oplossingen op maat. Daar zijn we nu volop mee bezig. We voeren gesprekken met zorgverleners zoals fysiotherapeut, huisarts, apotheek en thuiszorg, maar ook met ondernemers, zoals de plaatselijke supermarkt en het taxibedrijf. Door die uitwisseling waarbij verbinden, samenwerken en geruststellen de sleutelwoorden zijn, kunnen we ons een beeld vormen van de behoeften

en de mogelijkheden voor het diensten- en gezondheidsnetwerk."

Gezondheids- en dienstennetwerk

Wethouder Marjon de Hoon-Veelenturf: "Vervolgens gaan we de behoeften van de inwoners koppelen aan de initiatieven van de zorgaanbieders en ondernemers én de (technische) mogelijkheden van een digitaal platform. BrabantConnect is één van de aanbieders in dit kader. Dit doen we door binnenkort in een bijeenkomst met alle partijen werkafspraken te maken over samenwerking en de inhoud van het gezondheids- en dienstennetwerk. BrabantConnect is één van de voorbeeldprojecten in de provinciale beleidslijn 'Slimme Zorg'. Op dit digitale platform kunnen diensten en producten worden aangeboden maar het biedt ook de mogelijkheid tot beeldbellen en het organiseren van sociale contacten. De mogelijkheden van het gezondheids- en dienstennetwerk zullen zo breed mogelijk bij de gemeenschap voor het voetlicht gebracht moeten worden, zodat zoveel mogelijk ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking er gebruik van gaan maken."

Uitvoering

De invoering van het gezondheids- en dienstennetwerk kent vijf stappen en loopt tot februari 2013. "Dan volgt nog de evaluatie," vertelt de wethouder. "Tijdens de invoering bekijken we vooral hoe de zorgverleners met elkaar samenwerken en hoe ze zo goed mogelijk gebruik kunnen maken van elkaars diensten. We bouwen dus een op maat gemaakt digitaal platform voor zorg in Achtmaal, gevuld met diensten van lokale ondernemers en zorginstellingen. Het project krijgt straks een eigen plek in de nieuw te bouwen Multifunctionele accommodatie van Achtmaal, waarin het gemeenschapshuis, een peuterspeelzaal, de basisschool, de bibliotheek, een gymzaal, zorg en woonfaciliteiten en multifunctionele ruimtes komen."

<<<

Marijke Timmermans

Prijsvraag: beste idee voor gezondheidszorg

De Provincie Noord-Brabant daagt Brabantse MKB-ondernemers uit om een nieuw, origineel en concreet idee in te dienen dat de gezondheidszorg vooruit kan helpen én waarmee in de toekomst geld kan worden verdiend. In totaal is er € 40.000,- aan prijzengeld te verdelen, waarvan € 20.000,- voor het beste idee. Dit kan verdiend worden door een oplossing te vinden voor het vraagstuk: **Hoe kan de druk op de gezondheidszorg de komende decennia aanzienlijk worden verlaagd?**

De winnaars worden 26 januari 2012 bekend gemaakt

Meer informatie over het programma en de prijsvraag is te vinden op de website: www.innovatieveactiesbrabant.nl.

Agenda Brabants Vitaal Platteland

In oktober zijn wij als vereniging kleine kernen noord-brabant uitgenodigd om, samen met een aantal andere maatschappelijk partners, met de leden van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten te discussiëren over de Agenda Brabants Vitaal Platteland. Doel van deze discussie was om samen met de maatschappelijke partners de uitgangspunten voor een duurzame gebiedsontwikkeling voor het Brabantse platteland naar boven te krijgen.

Op basis van deze discussie hebben Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten vervolgens voor zeven deelonderwerpen een aantal beleidsuitgangspunten vastgesteld, op basis waarvan het projectteam een koersdocument heeft opgesteld, dat de richting van de ontwikkelingen aangeeft.

Koersdocument als resultaat

Dit document met als titel: 'De transitie van het Brabantse stadtteland', is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en op 9 december in Provinciale Staten behandeld. De uitwerking van de visie die daarin wordt verwoord, is gebaseerd op drie hoofdlijnen: multifunctioneel landschap, productie van kwaliteit en toegevoegde waarde en een andere wijze van sturen.

'Maatschappelijke participatie wordt de focus. Het aantrekkelijke van deze aanpak is dat de overheid het oplossen van maatschappelijke problemen niet overneemt, maar ondersteunt. Oplossingen die burgers en ondernemers zelf bedenken en implementeren zijn immers veel meer geïnternaliseerd en daarmee beter vol te houden. We ontwikkelen zo van toelatingsplanologie naar uitnodigingsplanologie, waarbij vertrouwen het vertrekpunt is'. (citaat koersdocument)

Aansluiting bij de toekomstvisie en benadering VKKNB

De eerste indruk die we van dit koersdocument hebben is dat het goed aansluit bij onze werkwijze en aanpak vanuit de kleine kernen. Wij zijn gewend om als plattelandsbewoners zelf de handen uit de mouwen te steken. Als we dan in de toekomst ook de ruimte krijgen om op een nieuwe wijze de ruimtelijke, economische en sociaal culturele ontwikkelingen integraal te benaderen geeft dat vertrouwen bij bijvoorbeeld in de uitwerking van de Integrale Dorpsontwikkeling Programma's.

Demografische ontwikkelingen: Krimp

Naast dit koersdocument hebben we nog een belangrijk punt met de provincie op de kaart gezet: de gevolgen van de demografische ontwikkelingen

in de toekomst. Zowel vergrijzing als ontgroening heeft tot resultaat dat er op het platteland van Brabant krimp zal ontstaan. In sommige gebieden zijn de eerste tekenen al zichtbaar in de vorm van de terugloop van het aantal leerlingen op de basisscholen. Deze verandering kunnen we nauwelijks beïnvloeden en we zullen dan ook onze strategie moeten afstemmen op behoud van leefbaarheid op het platteland.

We zullen daarbij zelf als plattelandsbewoners initiatieven moeten nemen en het is goed om dat samen met de provincie te kunnen oppakken.

Wel is van belang dat we de jongeren die in de kleine kernen willen wonen, daarvoor ook de kansen moeten bieden. <<<

**Houdoe,
Wim van Lith, voorzitter**

“Zorgen doe je zelf”

Het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) is een regionaal bestuursorgaan dat vorm geeft aan de bestuurlijke samenwerking van de 21 gemeenten en is 15 jaar geleden ontstaan onder het motto ‘Samen Sterk’. Het werkerrein omvat voor een groot deel gebieden, waarvan de ontwikkeling om een regionale afstemming en aanpak vraagt. De gemeenten bepalen de taken van het SRE, gemeentebezuurgers vormen het bestuur en een belangrijk deel van de inkomsten is afkomstig van die gemeenten. Het SRE heeft drie diensten; het SRE; het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven en de Milieudienst dat de grootste dienst is. De redactie had een gesprek met Dick Loeff, die acht jaar werkzaam is bij het SRE en onder andere projectleider is bij de Milieudienst en coördinator van het informatiepunt dorpsontwikkeling/leefbaarheid bij het projectbureau Plattelandsontwikkeling van het SRE.

Proeftuinen

Dick Loeff: “Het bruist in onze regio van de initiatieven bij gemeenten, bedrijfsleven en inwoners. Naar aanleiding van het programma Zorg en Welzijn zoals beschreven in de Sociale Paragraaf van de Regionale Agenda van het SRE, hebben wij een aantal voorbeelden van proeftuinen laten zien en beschreven zodat anderen partijen er hun voordeel mee kunnen doen. Proeftuinen kunnen namelijk inzicht geven in de haalbaarheid en toepasbaarheid van de aanpak rond de thema’s leefbaarheid, participatie en innovatie van de zorg. Een van de proeftuinen was bijvoorbeeld de aanpak van de gemeente Gemert-Bakel waarbij de inwoners gestimuleerd zijn om zelf de behoefte aan zorg en welzijn van de betreffende kern te inventariseren. Gemeente Geldrop-Mierlo was weer heel actief in de weer met het gebruik

van nieuwe media en in Reusel-De Mierden heeft de gemeente het concept van familiezorg bij zowel professionele- als vrijwilligers organisaties uitgedragen. Daarnaast hebben we zelf ook een aantal proeftuinen opgezet, onder andere rond Dementie en Zorgcoöperatieve ontwikkelingen in onze regio. Onze belangrijkste rol ligt meestal in het samenwerken en het uitrollen naar andere partijen. Alle proeftuinprojecten, die thans zijn afgerond, zijn uitvoerig beschreven zodat anderen partijen er hun voordeel mee kunnen doen. “

Zorgen doe je zelf

Bewoners in zes kleine kernen namen de afgelopen jaren zelf het initiatief om meer voorzieningen te creëren. De activiteiten en diensten varieerden van dagbesteding, klussen- en vervoersdiensten, hulp in de huishouding, persoonlijke verzorging, verpleging en alarmdiensten tot aan een ‘eetpunt’, kinderopvang, zorgwoningen en zorginformatiepunten toe. Uitgangspunt is in alle kernen dat inwoners zelf het initiatief nemen bij het organiseren van diensten rondom zorg en welzijn, van onderop dus. In de meeste gevallen verzorgen de vrijwilligers ook een lokaal loket zodat de gemeentelijke dienstverlening dichtbij en herkenbaar blijft. Een goede samenwerking met de gemeente wordt hierbij als zeer belangrijk ervaren. Dick Loeff: “Die initiatieven waren een succes en werden veel gevraagd om hun kennis en ervaring te komen vertellen. Daaruit is het Platform Zorgcoöperatieve Ontwikkelingen ontstaan. Doel van het platform is om de opgedane kennis en ervaringen zowel onderling als met belangstellenden te delen. Momenteel zijn er al in een 20-tal kernen initiatieven, die tot verbetering van de zorg en welzijnsstructuur bijdragen en dus ook aan een verbetering van de leefbaarheid. “

Dick Loeff

Bij de start van het Platform is er een bijeenkomst georganiseerd om de opgedane kennis en ervaring over te dragen. Want hoe betrek je de inwoners? Hoe houd je mensen in je dorp? Welke rechtsvorm kies je? Hoe financier je de diensten? En wat kan de rol zijn van de gemeente? Dick Loeff: “Belangrijke aandachtspunten bij nieuwe initiatieven zijn ook dat men eerst uitzoekt of inwoners er wel behoefte aan hebben. Vraaggericht werken dus. En gemeenten moeten vooral leren om los te laten. Regisseer op de achtergrond en geef mensen het vertrouwen. De provincie Noord-Brabant, de Provinciale Raad Gezondheid, de vereniging kleine kernen Noord-Brabant en het SRE, ondersteunen het platform van harte”. Ook de Rabobanken en zorgverzekeraar CZ dragen het een warm hart toe. >>>

>>>

Zelfstandig wonen

De aanpak en activiteiten van die eerste initiatieven zijn nu beschreven. Het gaat om de initiatieven: Zorgcoöperatie Hoogeloon in de gemeente Bladel, Zorgcoöperatie Helenaveen in de gemeente Deurne, Dorpsraad Elsendorp in de gemeente Gemert-Bakel, Zorgsteunpunt Heusden in de gemeente Asten, Zorg om het dorp in Mariahout en Stichting Tot uw dienst in de gemeente Laarbeek. Dick Loeff: "Het blijkt dat deze initiatieven goed in staat waren om met een vraaggerich-

te instelling, passende oplossingen te bieden. Met hun bijdragen laten zij helder zien dat langer zelfstandig wonen in de eigen omgeving, haalbaar is. Onderling zijn er wel duidelijke verschillen in de wijze waarop de dienstverlening wordt ingevuld. Zo heeft de coöperatie in Hoogeloon zorgverleners in eigen dienst, terwijl Elsendorp er juist voor gekozen heeft de dienstverlening aan een zorgaanbieder over te laten. Maar in alle gevallen wordt er bij voorkeur gewerkt met zorg- en hulpverleners uit de eigen kern. Eind 2011 volgen de

beschrijvingen van nog eens negen voorbeelden. Op dit moment zijn we samen met de vereniging kleine kernen noord-brabant en de Vereniging Kleine Kernen Limburg aan het bekijken hoe we de opgedane ervaringen nog beter kunnen delen en gebruik kunnen maken van elkaars expertise. U zult daar begin volgend jaar beslist meer over gaan horen." <<<

Meer weten:

E: d.loeff@sre.nl of www.sre.nl/pzob

Bijeenkomsten VBOB 2011

De Stichting Verenigde Bonden Overleg Brabant (VBOB) organiseerde in 2011 een vijftal bijeenkomsten die gericht waren op het onderwerp 'Meer woningen voor ouderen in Brabant'. Tijdens deze bijeenkomsten werd door diverse deskundigen aan de hand van het thema van de bijeenkomst ingegaan op verschillende invalshoeken rond het onderwerp wonen van ouderen. Een korte samenvatting van de bijeenkomsten.

Keurmerk Woonkeur

Deze bijeenkomst op 10 februari stond in het teken van informatie over het keurmerk Woonkeur en de verschillende toepassingen bij zowel bestaande bouw als nieuwbouw. Dit keurmerk is een vervanging van diverse in het verleden gebruikte termen zoals Seniorenlabel.

Wonen en Zorg

Op deze bijeenkomst van 19 april werd ingegaan op: De maatschappelijke gevolgen van de vergrijzing en bevolkingskrimp, Wonen en dienstverlening, Toekomstbestendige zorg en Zorginnovatie.

Wonen en Beleid

Tijdens deze bijeenkomst van 29 juni kwamen onderwerpen aan bod als: Het tekort aan geschikte woningen voor ouderen, de mogelijkheden tot aanpassing van het bestaande woningaanbod, de nieuwe ontwikkelingen op de woningmarkt en het toekomstige beleid.

Wonen en Onderzoek

Op 6 oktober werd ingegaan op: Het omgaan met kwetsbaarheid van ouderen, functiebeperkingen bij ouderen en vermindering van sociaal isolement. Daarnaast uitleg over de gevolgen van de veranderende leeftijds piramide in relatie met het woningaanbod.

Tijdens alle bijeenkomsten van 10 februari t/m 6 oktober waren er een aantal rode draden te herkennen die telkens terug kwamen zoals:

- bevolkingskrimp en vergrijzing
- onvoldoende flexibele aanpak rond huisvesting (voor zowel senioren als starters)
- onvoldoende samenwerking tussen partners rond senioren-huisvesting
- effecten van de financieel-economische crisis op de woningmarkt.
- belangrijk element in de discussies was voornamelijk hoe er voor te zorgen dat er een zoda-

nige aanpak rond bouwen wordt gevonden die recht doet aan de wensen van de verschillende leeftijdscategorieën, zowel jong als oud. Dit vergt creativiteit in aanpak van bouwers, bestuurders en toekomstige bewoners. Verder en breder denken dan vandaag, bouwen op een manier die toekomstige ander gebruik mogelijk maakt en het inzetten van technologie.

Algemene terugblik

Opvallend was dat alle bijeenkomsten zeer druk bezocht waren. Er bleek van zowel ouderenbonden, vrijwilligersgroepen, bewonersvertegenwoordigingen en individuele deelnemers veel belangstelling te zijn voor de behandelde onderwerpen. Iedere keer ontstonden er levendige en inhoudelijke discussies, zowel tussen sprekers en toehoorders als tussen toehoorders onderling.

Vastgesteld kan worden dat het een goede greep is geweest om vanuit de VKKNB aanwezig te zijn bij de VBOB-bijeenkomsten. Nagegaan zou kunnen worden of voor een verdere verdieping een van de experts een keer verder te raadplegen. Voorbeelden vanuit de bijeenkomsten zijn: 'Wonen en zorg' en 'Wonen en beleid.' <<<

Harrie van der Loo
Pablo van der Horst

“Willen jullie een winkel? Dan krijgen jullie een winkel”

Dorpen aan de slag met coöperatieve dorpswinkel

Uit steeds meer kleine dorpen verdwijnen de dorpswinkels of zijn al verdwenen. Sterksel en Someren-Heide berusten er niet in en nemen het initiatief in eigen hand. In deze dorpen zien we een omgekeerde beweging en werken dorpsbewoners zelf aan de oprichting en instandhouding van hun dorpswinkel.

Ons redactieteam was te gast in de Kempen, in het kleine dorp Sterksel, in de dorpsupermarkt 'Attent', een onderdeel van de Spar-holding, maar met eigen accenten en een eigen prijspropositie. Nederland telt 105 Attent-winkels.

We werden ontvangen door Iris van Koetsvelt, voorzitter van de stichting Dorpsraad 'De Heerlijkheid Sterksel' en Ton van der Togt, penningmeester van de 'Coöperatie Dorpswelzijn Sterksel UA', waaronder de dorpswinkel functioneert. Het initiatief voor een dorpswinkel in Sterksel is ontstaan omdat op 1 januari 2002 de enige supermarkt in Sterksel van de ene op de andere dag haar deur sluit. De eigenaar had er met de invoering van de Euro geen zin meer in. Het

verdwijnen van de supermarkt was een aanslag op de leefbaarheid en het duurde dan ook niet lang voordat een aantal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties zoals ZLTO, KBO, KVO en de dorpsraad de handen ineen sloegen. Onderzoek, oriëntatie, overleg en een enquête onder de dorpsbewoners waaruit bleek dat 70% zijn aankopen in de supermarkt wilden doen, gaven de doorslag. “Willen jullie een winkel? Dan krijgen jullie een winkel”, werd het uitgangspunt van de initiatiefgroep. Met inzet van ledenkapitaal, het coöperatiefonds van de Rabobank en het provinciaal combifonds destijds, was een bedrag beschikbaar van € 45.000 voor de inrichting. Op 24 maart 2004 werd de supermarkt geopend.

Wegens het grote succes was het pand bij het verstrijken van de huurtermijn, reeds te klein geworden. Inmiddels bracht de provincie Noord-Brabant met inzet van het IDOP leefbaarheids subsidie een nieuwe impuls aan de leefbaarheid. Met medewerking van de woningcorporatie als projectontwikkelaar die de combinatie legde met woningbouw, is de dorpswinkel in september 2011 verhuisd naar een nieuw pand en is nu gevestigd in het kernplan de 'Heerlijkheid', direct naast de oude vestiging. De verkoopruimte is ruim tweemaal zo groot en biedt een volwaardig assortiment.

Vijftig vrijwilligers

Eric Meeuvis is de bedrijfsleider. Hij is de enige in loondienst bij de Coöperatie en wordt bijgestaan door een vijftigtal vrijwilligers die onderverdeeld zijn in ploegen voor de verschillende werkzaamheden. Op zaterdagen springen jongeren bij om een zakcentje te verdienen. Leuk detail is dat de penningmeester Ton van der Togt zijn wortels heeft in de kruideniersbranche. Zijn vader runde 45 jaar een Sparwinkel. Na zijn werkzame leven in een 'vreemde branche' te hebben voortgezet kwam het, zagezegd met Ton 'toch nog goed'. De penningmeester is als vrijwilliger verantwoordelijk voor de administratie van de coöperatie en besteedt er het grootste deel van zijn (inmiddels) vrije tijd aan.

Omgekeerde boodschappendienst

De winkel heeft ook servicevoorzieningen zoals een stomerij, TNT-post, VVV, drogisterijartikelen, wenskaarten, kopieermogelijkheden, buurtbusinformatie en telefoonkaarten. >>>

>>>

Er is een koffiehoek met gratis koffie en een zogenoemde 'omgekeerde boodschappendienst', waarbij de klant tegen een kleine vergoeding thuis wordt opgehaald en met de boodschappen weer wordt thuis gebracht. Inwoners die krap in de tijd zitten kunnen ook telefonisch of via e-mail hun bestelling opgeven, waarna de boodschappen tegen een kleine vergoeding worden thuisbezorgd. Daarnaast is er voor klanten van de Rabobank de mogelijkheid om via een beeldverbinding contact op te nemen met hun bank. De winkel neemt dan ook een belangrijke plaats in als het gaat over sociale contacten, levendigheid en leefbaarheid binnen de gemeenschap. 60 % van de inwoners zijn al lid van de coöperatie en dus mede-eigenaar van hun 'buurtsuper'. En dat is uniek in Nederland.

Initiatief in Someren-Heide

In het aangrenzende dorp Someren-Heide zijn plannen voor een dorpswinkel in voorbereiding. Dorpsoverleg Someren-Heide heeft hiervoor onder andere zijn licht opgestoken bij 'De Peelbascule' in het Peeldorp Helenaveen en nam ook een kijkje in Sterksel. Someren-Heide is van oudsher een agrarisch dorp met een actief verenigingsleven. Er zijn enkele winkels zoals een garage, tuinmeubelzaak, cafés en een restaurant met zalencomplex. Maar het dorp heeft nauwelijks nog voorzieningen, er is geen huisarts en de supermarkt is al 25 jaar verdwenen, zodat inwoners hiervoor naar de hoofdkern Someren moeten, op vijf kilometer afstand. Er is wel een basisschool en een RK-kerk, maar door het priestertekort is het aantal kerkdiensten beperkt.

Top 10 van wensen

Enkele jaren geleden heeft Dorpsoverleg Someren-Heide een huis aan huis enquête gehouden om de leefbaarheid te verbeteren en de ideeën die de inwoners daarover hadden te peilen. Onder de top 10 van wensen stond op 1: activiteiten voor jongeren, op 2: dagopvang voor ouderen, op 3: dagopvang voor kinderen en werd op plaats 4 een supermarkt en bakker genoemd.

De Bunt

Het dorp heeft een modern gemeenschapshuis 'De Bunt', waar inwoners van jong tot oud terecht kunnen voor allerlei verenigingsactiviteiten en sinds ook voor het prikken van bloed bloed laten prikken of het consulteren van de diëtiste. Binnenkort zal er een uitbreiding van 'De Bunt' gerealiseerd worden en ligt het in de bedoeling om in een voormalig deel van de jongerenaccommodatie, een kleine dorpswinkel in te richten. In hoofdzaak vooralsnog alleen met een versgoed- en bakkerijafdeling, waarbij het uitgangspunt is om zoveel mogelijk producten van de plaatselijke ondernemers te betrekken. De winkel moet in samenhang met het gemeenschapshuis ook een sterke ontmoetingsfunctie krijgen. Want de koffiehoek is vlakbij en gastvrij-

heid altijd aanwezig. De winkel moet volgens John Henkes, voorzitter van Dorpsoverleg Someren-Heide, bij de inwoners het gevoel teweeg brengen van: 'het is onze winkel'.

Als een spin in het web

Het functioneren van de dorpsraad in Sterksel en van het Dorpsoverleg in Someren-Heide als een 'spin in het web', wordt door beide voorzitters belangrijk gevonden. Draagvlak en samenwerking zijn voor een dorp voorwaarden voor succes en blijken dan tot mooie resultaten te kunnen leiden. Een interessante voorziening voor beide dorpen is het 'Virtueel Plein', zoals dat in Sterksel al functioneert. Ook het omgaan met vrijwilligers en het regelmatig organiseren van een leuke activiteit zijn voorwaarden voor de sfeer en de continuïteit, aldus beide voorzitters. 'Koester je vrijwilligers, want ze zijn 'het goud van de gemeenschap', luidde hun advies. Na een laatste rondgang door de winkel keerden we huiswaarts, een gevulde boodschappentas met smakelijke (streek)producten rijker. <<<

Tiny Leenders

Voor meer informatie:
www.virtueelpleinsterksel.nl
www.someren-heide.nl

“Betrek inwoners overal bij”

‘Van mijn dorp naar ons Brabant’. Onder dit motto hield de provincie dit najaar vier regionale leerbijeenkomsten waarvoor grote belangstelling was. Een beperkte samenvatting.

Ook in Aarle-Rixtel levendige discussies onder leiding van dagvoorzitter Meike de Jong

“Denken in bereikbaarheid in plaats van beschikbaarheid”

Hoe zorg ik voor coproductie tussen bewoners en maatschappelijke organisaties? Hoe voorkom ik dat ons dorps huis te maken krijgt met exploitatietekorten? En hoe behouden we de kerk? Regio Zuidoost ging er als eerste over in discussie op 28 september in Aarle-Rixtel.

Denken in bereikbaarheid

Brigite van Haften: “De IDOP’s zijn succesvol. Maar veranderingen als de vergrijzing maken het noodzakelijk dat we ook op regionaal niveau naar oplossingen zoeken. We moeten de kracht en energie van de Brabanders daarvoor gebruiken.” Gert-Jan Hospers, economisch geograaf, onderschrijft die visie. Krimp is volgens hem een gegeven. “De steden groeien, de dorpen niet. Meer bouwen helpt niet. Dan bouw je voor leegstand.” Wat dan wel de oplossing is? Hospers: “De kwaliteit van de omgeving voorop stellen. Dan hou je de mensen die er al zijn tevreden.” Daarvoor is

samenwerking noodzakelijk. “Het is moeilijk om over de grenzen heen te kijken, het buurdorp is toch altijd een beetje verdacht”, zegt hij lachend. “En bestuurders en inwoners houden het liefst alles in eigen dorp. Maar de realiteit is veranderd. We zijn veel mobiel dan vroeger. We moeten daarom gaan denken in bereikbaarheid in plaats van in beschikbaarheid.”

“Niet alleen de problemen, maar ook de oplossingen delen”

Hoe zorgen we ervoor dat inwoners actief betrokken blijven? Hoe voorkomen we dat verenigingen leeg lopen? Hoe creëren we een doe-democratie? Welke voorzieningen moeten we per dorp behouden en wat kan er op afstand? Hoe houden we voorzieningen bereikbaar? En welke innovatieve oplossingen zijn daarvoor nodig? Vragen voor de regio Noord-Oost op 12 oktober in Haren.

Actief burgerschap

Ben van Essen, programmaleider demografie provincie Limburg en voor-

zitter Vereniging van Kleine Kernen Limburg. “Het platteland verandert en krimp is daar één beweging in. Het geboortecijfer daalt, het sterftecijfer stijgt. Kleine kernen hebben dus steeds minder inwoners. Dat betekent dat er scholen moeten sluiten, het aantal verenigingen afnemen, we teveel woningen hebben en dat we de zorg anders moeten inrichten. Vroeger was het dorp een gesloten sociale eenheid. Je werd er geboren en je ging er dood, maar dat is niet meer. Maar we kunnen niet terug naar vroeger. We moeten dus dingen anders gaan doen. Meer zelf. Het dorp, de inwoners én de gemeente hebben elkaar nodig. Als het dorp iets wil kan de gemeente ondersteunen. Maar de inwoners moeten het zelf uitvoeren. Actief burgerschap, daar draait het om.”

“Dorpen hebben elkaar nodig”

Kleine dorpen krimpen in de komende decennia. Dat heeft tot gevolg dat voorzieningen als winkels en scholen uit de kleine kernen dreigen te verdwijnen. De oplossing? Goede onderlinge samenwerking tussen dorpen in een regio. Regio Midden praatte erover op 19 oktober in Oisterwijk.

Inzetten op kwaliteit omgeving

“Krimp gaat toeslaan in Brabant,” zegt Frans Boekema, economisch geograaf, maar dat wil niet zeggen dat er geen kansen zijn. Verzilver de vergrijzing. De 65-jarige van nu gaat niet achter de geraniums zitten. >>>

>>>

En ze hebben ook het vermogen, de wens en de tijd om bijvoorbeeld te recreëren. Door er zo naar te kijken, kan het stimuleren van toerisme bijvoorbeeld een goede kans bieden.” Kortom: “Als je het slim aanpakt, heb je een kans!” En onder ‘slim’ verstaat Boekema ook het gebruik maken van bijvoorbeeld ICT-oplossingen in de zorg en het spreiden van voorzieningen. “Begeleiden is de oplossing. Kijk daarmee over de lokale grenzen. Dan kan het benutten beginnen.”

Kick-off West-Brabantse pilot: ‘Regionale Aanpak Leefbaarheid’ Brabant krijgt met krimp te maken. Daarnaast heeft de ontgroening en vergrijzing invloed op tal van terreinen. De oplossing? Regionaal samenwerken. In West-Brabant starten negentien gemeenten met een testproject. De startbijeenkomst was op 30 september in Ossendrecht.

Omslag in denken

Samen met provincie, organisaties, ondernemers, instellingen en bewoners gaan de gemeenten in West-Brabant op zoek naar innovatieve samenwerkingsvormen en koppelingen tussen lokale plannen. “Het is niet meer verantwoord om per kern voorzieningen op te eisen”, aldus Fons Naterop, burgemeester van Aalburg en bestuurlijk trekker van het project ‘regionale aanpak Leef-

baarheid West-Brabant’. “We moeten krimp accepteren en begeleiden in plaats van bestrijden. Daarom moeten we de handen ineen slaan. Maar dat vereist wel een omslag in het denken. Leefbaarheid is ook emotie.” Burgemeester Gerard Rabelink van het Zeeuwse Schouwen-Duiveland: “Betreuk inwoners overal bij. Geef ze verantwoordelijkheden en beloon bovenlokale samenwerking.” <<<

Even voorstellen

Ik ben Jan Backx, geboren in 1940 in het mooie grensdorp Wernhout, waar ik nog steeds woon. Ik ben getrouwd, heb drie dochters en twee kleinkinderen.

Sinds 1987 ben ik kaderlid van FNV-Bouw en heb daar inmiddels zeven functies.

In 1997 ben ik met vroegpensioen gegaan en heb sindsdien bijna een volledige dagtaak aan het vrijwilligerswerk. Van 2002 tot 2010 was ik gemeenteraadslid in de gemeente Zundert en heb ook 20 jaar zitting gehad in de commissie Sociale Zaken.

In de voorgaande jaren heb ik diverse bestuursfuncties bekleed zoals bij het Gehandicapten Platform, Charitas, enz, maar heb uiteindelijk plaats gemaakt voor onze jongeren uit het dorp. Wel ben ik voorzitter van ons gemeenschapshuis ‘Wierenbos’ en

van de stichting Dorpsraad Wernhout. Toen men in ons buurdorp Achtmaal een dorpsraad startte ben ik gaan nadenken of dat in ons dorp ook wel van toepassing zou zijn en daar kreeg al vlug een bevestiging van.

Na enkele gesprekken met de gemeente was in 2008 de oprichtingsvergadering waar 120 inwoners aanwezig waren, waaronder Frans Vriens, die als secretaris van de vereniging kleine kernen ons bij de oprichting uitstekend heeft ondersteund. In 2010 vroeg Frans of ik zitting wilde nemen in het bestuur van de vereniging kleine kernen noord-brabant. Samen met mijn vrouw heb ik daar over nagedacht en besproken of het nog wel paste bij het vele vrijwilligerswerk dat ik al had, maar uiteindelijk heb ik toch JA gezegd.

Ik hoop dat ik in het bestuur naar vermogen mijn inbreng mag brengen en

hoop dat ik het zittende bestuur mag ondersteunen al zal het wel wennen zijn, want het is een mooie uitdaging. Tot slot hoop ik dat ik de komende jaren veel inspiratie mag behouden om mijn bestuursfunctie goed uit te voeren.

<<<

Jan Backx

Dorpsbelangen en mogelijke sluiting kerkgebouw

De komende tien jaar sluiten 1000 tot 1200 van de 4000 kerkgebouwen en 130 van de 150 kloosters in Nederland hun deuren. Dat komt neer op 1100 kerken, gemiddeld 110 per jaar, zo'n twee per week. Half november werd bekend dat ook in Eindhoven tien van de negentien kerkgebouwen binnen nu en twee jaar gesloten worden. Volgens het bisdom 's-Hertogenbosch kost het te veel geld en mankracht om alle kerken open te houden. In kleine kernen staan ook kerkgebouwen op de nominatie om gesloten te worden en daarom ging de redactie naar Biest-Houtakker en sprak daar met de voorzitter van het Belangen Orgaan Biest-Houtakker (BOB), Anne-Marie Holthausen. Want wat betekent dit voor het kerkgebouw, het icoon van het dorp, de gelovigen en de dorpsbewoners. En hoe gaan BOB en bewoners hiermee om?

Belangen Orgaan Biest-Houtakker

Anne-Marie: "Het Belangen Orgaan Biest-Houtakker is in 1977 is opgericht om de algemene belangen van ons kerkdorp met 888 inwoners te behartigen, om zo de leefbaarheid te bevorderen. Als officiële partner voeren wij overleg met de gemeente, stimuleren we het verenigingsleven en geven we advies over subsidies. Via website en nieuwsbrief houden we de bewoners op de hoogte van alle actuele zaken. In 2008 is de 'Werkgroep Leefbaarheid Biest-Houtakker 2025' van start gegaan met de planvorming voor het Integraal Dorpsontwikkelingsplan (IDOP) 2025 en waarvoor door de provincie 750.000 euro zijn toegezegd. De gelden zijn voor de plannen van het Dorpscentrum, een MFA, waar school, gymzaal, centrale ontmoetings- en evenementenruimten komen. Daarnaast richt BOB zich op de invulling van het uitbreidingsplan Beverakkers 4, waar Woonstichting Stroomland 45 woningen wil realiseren, zodat door instroom het dorp leefbaar blijft. Dit jaar besteedt BOB ook veel aandacht aan het kerkgebouw, want het Bisdom Den Bosch heeft Biest als pilot gekozen voor de vorming van een nieuwe parochie, waarvan de consequentie zou kunnen zijn dat onze kerk dicht moet."

Nieuw parochiebeleid Bisdom

In 2020 moeten in het bisdom Den Bosch van de huidige 230 parochies, 57 nieuwe parochies gevormd zijn. Dat is de kern van het nieuwe parochiebeleid dat in het voorjaar 2009 verscheen in de nota: 'Groeien in geloof, geloven in groei'. De Nieuwe Parochie krijgt één parochiekerk met de dagelijkse eucharistie vieringen, een pastorie en een parochiecentrum. De andere kerken hebben één H. Mis in het weekend en er zijn kerken die als kapel worden gebruikt voor doop, huwelijk, en uitvaart. Op deze manier wil het bisdom zoveel mogelijk kerkelijke nabijheid garanderen. Van de parochianen wordt gevraagd zich in de toekomst meer te richten op gezamenlijke vieringen en activiteiten, want door de afname van het aantal gelovigen, financiële middelen, vrijwilligers en priesters biedt doorgaan op de huidige manier geen toekomst.

Rijksmonument en beeldbepalend

Anne-Marie: "Door het bisdom zijn de vijf parochies in de gemeente Hilvarenbeek, Haghorst, Esbeek, Biest-Houtakker, Diessen en Hilvarenbeek, als pilot voor 2013 aangewezen om te fuseren naar één parochie. Dat betekent dat de parochie Heilige Antonius van Padua in Biest-Houtakker, straks

Anne-Marie Holthausen, voorzitter Belangen Orgaan Biest-Houtakker, met op de achtergrond de Anthoniuskerk

deel gaat uitmaken van de Nieuwe Parochie. De Anthoniuskerk, gebouwd in 1913 naar een ontwerp van de Rotterdamse architect Jos Magry, is sinds enkele jaren een Rijksmonument en beeldbepalend voor het dorp. Zij is al van verre zichtbaar en sinds jaar en dag afspreekpunt voor de inwoners. De plannen en de toekomst van de parochie en het kerkgebouw zijn belangrijk voor alle inwoners en daarom heeft BOB samen met enkele direct betrokkenen in juni een informatiebijeenkomst georganiseerd. Na een film over de historie van de parochie en kerk en een presentatie over de recente ontwikkelingen, werden de 'kerkelijke' toekomstplannen toegelicht. Het plan om de kerken in de kleine kernen Biest-Houtakker, Esbeek en Haghorst medio 2013 te sluiten kwam dan ook hard aan. Na een bevlogen discussie, werd unaniem besloten dat sloop van het kerkgebouw geen optie kan zijn, maar dat zonder actie de zorg toeneemt dat dit wel kan gebeuren! >>>

>>>

Niet bestrijden maar begeleiden

Volgens Pastoor Steven Barberien, die de fusieopdracht heeft gekregen voor de nieuwe, grotere parochie in Hilvarenbeek, is sluiting echter onontkoombaar. Toch zijn de kerksluitingen een van de redenen dat het parochiebestuur van de Sint Petrus parochie in Hilvarenbeek zich uit het brede overleg met de vijf parochies heeft teruggetrokken. Anne-Marie: "BOB heeft in ieder geval haar stem laten horen in het fusieproces. BOB wil

de positie van de kerk niet bestrijden maar begeleiden en blijft dus in gesprek met de parochie en met pastoor Barberien. Het bisdom staat nu nog open voor ideeën die de inwoners kunnen aandragen over de mogelijkheden van het kerkgebouw, maar zonder hun input zal het bisdom de eigen plannen gaan uitwerken en uitvoeren."

Wat gaat er in Biest-Houtakker gebeuren? De toekomst is onzeker en besluiten zijn nog niet genomen. BOB heeft alle bewoners betrokken bij de

informatie en het proces. Willen de Biest-Houakkers het kerkgebouw behouden? Dan zullen ze actief moeten blijven in het fusieproces. Het BOB wil hen daarin begeleiden, maar wacht nu de ontwikkelingen in het overleg van de parochiebesturen af, maar houdt zich buiten levensbeschouwelijke zaken. Het blijft spannend, want wat gaat er met het kerkgebouw in 2013 gebeuren? <<<

Marijke Timmermans

PlattelandsParlement succesvol

Op 12 november was voor de vierde maal het nationaal PlattelandsParlement. Dit maal deed de titel zijn naam eer aan, wat het parlement vond plaats in het Tweede Kamergebouw in Den Haag. Ongeveer 350 plattelanders, waaronder veel dorpsraden en andere belangenorganisaties, professionele organisaties en provinciale- en landelijke politici gingen in discussie over actuele thema's.

Na de opening door de dagvoorzitter Erik van Oosterhout, burgemeester van Aa en Hunze, namen de aanwezigen deel aan drie workshops, met de thema's; Krimp, Burgerparticipatie en Lokale Duurzame Energie, die onderling sterk met elkaar verweven zijn.

Rond de thema's was door drie adviescommissies een rapport opgesteld met adviezen voor de discussie, conclusies uit de voorstudie en aanbevelingen naar beleidsmakers toe. Daarna waren er een vijftal discussies en uitwisselingsbijeenkomsten met voorbeelden van burgerparticipatie, jongeren verleiden tot deelname aan activiteiten, woningcorporaties en hun rol op het platteland, natuurbeheer en participatie, intensieve veehouderij en het gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Tijdens het slotdebat werden de conclusies en aanbevelingen door de voorzitters van de drie discussiewerkshops aan de Tweede Kamerleden

voorgelegd en door hen van een reactie voorzien. Achter de politieke tafel zaten; Lutz Jacobie, (PvdA) Paulus Janssen (SP), Ger Koopmans, Bas van Bochoven en Henk Jan Ormel (CDA) en Johan Houwers (VVD).

Enkele aandachtspunten uit de discussies en de afsluiting waren:

- ✓ krimp kun je niet bestrijden die moet je begeleiden.
- ✓ geef ruimte voor burgerinitiatieven in dorpen, ook economisch, steek de hoofden bij elkaar en leg verbindingen.
- ✓ creëer kansen om ook buiten de paden te bewegen en erken ook de schoonheid van een krimpgebied.
- ✓ aandacht voor coöperatieve lokale initiatieven, buurthuizen, kennisbundeling in een platteland met maatwerkoplossingen.
- ✓ duurzame energie behoeft verruiming van voorwaarden als de salderings levering. Ook hier de

coöperatieve gedachte en lokaal gebruik stimuleren. Ook zijn een goed investerings- en belastingklimaat van belang.

- ✓ ondersteuning van belangenorganisaties als LVKK en onderliggende bewonersorganisaties ook financieel in hun werk voor leefbaarheid. Voor LVKK werd een structurele subsidie voor vier jaar bepleit en door enkele politici positief benaderd.

De dagvoorzitter sprak aan het eind van de bijeenkomst zijn waardering en dank uit aan allen die aan de dag hebben meegewerkt en de vele aanwezigen.

Met een positief gevoel om verder te werken aan de leefbaarheid van hun dorp, keerden de aanwezigen, afkomstig uit het hele land, weer huiswaarts. <<<

Tiny Leenders

Is besturen een uitdaging voor jou?

Sinds 2000 behartigt de vereniging kleine kernen noord-brabant de leefbaarheid van dorpen en kernen in Brabant. In het bestuur zijn dit jaar vacatures ontstaan en volgende jaar zijn weer twee bestuurders aan het einde van hun termijn en niet herkiesbaar.

Heb jij zin om je bijdrage te leveren als bestuurslid van de vereniging kleine kernen noord-brabant, aan IDOP relaties, projecten te versterken zoals over lege kerken, levensbestendig wonen, participatie van jeugd, identiteit van dorpen promoten voor nominatie 2018 Brabantstad. Er zijn veel invalshoeken en branches waarin je kunt participeren.

We zijn heel benieuwd naar je belangstelling. Je hoeft echt niet gevraagd te worden; we stellen eigen initiatief en een proactieve houding erg op prijs. Neem snel contact op met ons kantoor, telefoon: (013) 583 99 93 en vraag voor informatie naar Myriam van Kalken, ambtelijk secretaris van de vereniging. Dat kan natuurlijk ook per e-mail: myriamvankalken@vkknoordbrabant.nl Je kunt ook een profielschets voor bestuursleden opvragen.

De vereniging kleine kernen noord-brabant wenst u en de uwen Sfeervolle Feestdagen en een Gelukkig Nieuwjaar

KERNKRACHT is een uitgave van de vereniging kleine kernen noord-brabant en komt tot stand met financiële ondersteuning van de provincie Noord-Brabant.

Met medewerking van:

Jan Backx
Pablo van der Horst
Tiny Leenders
Wim van Lith
Harrie van der Loo
Marijke Timmermans

Realisatie:

Ursem Communicatie

vereniging kleine kernen noord-brabant

Vincentiusstraat 102
Postbus 3078
5003 DB TILBURG
Telefoon: (013) 583 99 93
E-mail: info@vkknoordbrabant.nl
Website: www.vkknoordbrabant.nl

Agenda 2012

Donderdag 19 januari:
Algemene bestuursvergadering

Donderdag 16 februari:
Algemene bestuursvergadering

Woensdag 21 maart:
Algemene bestuursvergadering

Donderdag 12 april:
Algemene bestuursvergadering

Woensdag 23 mei:
Algemene bestuursvergadering

Donderdag 14 juni:
Algemene bestuursvergadering

Woensdag 15 augustus:
Algemene bestuursvergadering

Woensdag 19 september:
Algemene bestuursvergadering

Donderdag 09 oktober:
Algemene bestuursvergadering

Donderdag 11 oktober:
Dorpendag

Woensdag 14 november:
Algemene bestuursvergadering

Woensdag 12 december:
Algemene bestuursvergadering